

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRTNI VESTNIK“
izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna številka Din 2.—

Oficijelno glasilo »Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani« in »Splošne zveze
obrnih zadrug v Mariboru« ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XI. letnik.

V Ljubljani, dne 15. julija 1928.

Št. 14.

I. Zdravec:

Mojstri in vajenci pri nas in drugje.

Potekla so leta odkar smo pripravljali predloge za naš novi obrtni zakon. Zdi se mi že, da je zob časa tudi ta naša prizadevanja posušil v prazen nič.

Ne tako v sosednjih državah.

Naši sosedji so si kmalu po polomu Avstrije ustvarili nove zakone in spopolnilne zakonite reforme, prilagodene vsestransko potrebam obrtništva. S posebno paznostjo so rešili vprašanje vajenstva, — z uvedbo obligatornih mojstrskih preskušanj so pa dali odduška svoji zavesti, da je le v našem najboljšem nasledstvu pričakovati obrtniški napredek, procvit gospodarskega blagostanja in renomé našega stanu.

Smatram, da za našo splošnost ni odveč, če se nekoliko poglobimo v razmere preko naše državne meje ter da z objektivnim uvaževanjem njih koristi znova damo našim krmilarjem spodbudo, da ne odlagajo z rešitvijo novega obrtnega zakona ali vsaj, da nam o obstoječih brezplodnih izgledih na istega dajo najpotrebnejše izpopolnilne navedbe, tičoč se mojstrskega in vajenskega vprašanja ter v zatiranje naravnost že v klasje poganjajočega šušmarstva.

Na naših stanovskih sestankih se čisto čujejo pritožbe o nezadostni izobrazbi vajenstva, o slabem materialu, o nadprodukciji istega itd., opaža se pa tudi, da led o pravilnem pojmovanju mojstrskih dolžnosti do vajenca še davno ni prebit in da je ravno v tem oziru v posameznih primerih energičnejši vpliv naših zadrug pogosto neobhodno potreben. Pomanjkljivost našega zastarelega obrtnega zakona, se pa tudi — oprostite ne mislim splošno — in ne maram nikogar žaliti — čisto izkazuje na učnih mojstrih samih, na njih strokovni in duševni kvalifikaciji. Dasiravno so take izjeme razmeroma redke (zlasti po mestih), bi bilo bolje, da jih ni. Smatram, da je eden poglavitnih vzrokov tem nedostatom pomanjkanje uvedbe, odnosno obligatorne uvedbe mojstrskih preskušanj. Mislim, da bi se glede resnosti našega položaja v gospodarski javnosti, na našem ugledu in v mnogih drugih ozirih od pomoglo obstoječi zapostavljenosti, manjkajočemu napredku in nelojalni konkurenci z uvedbo mojstrskih preskušanj in paralelno s temi z načelom, da se sme zanjprej ob podeljevanju obrtnih listov dajati izrecno pravo do vajenstva le takim, ki doprinesejo dokaz z dobrim uspehom prestane teoretične in praktične preskušnje.

Dočim lahko pri nas vsak samostojen obrtnik zaposluje vajence (pogosto tudi šušmarji, op. ured.), smejo to v Avstriji ob reformi obrtnega zakona izključno le oni, ki so pred 22. aprilom 1922. izvrševali svoj obrt. Po tem terminu na novo nastali obrtniki se smejo te pravice posluževati le, če so ob prijavi doprinesli dokaz z dobrim uspehom prestane mojstrske preskušnje. Rekel sem, da se na mojstre starejšega izvora ne nanaša ta dolžnost, enako tudi ne na poslovođe, če je njih samostojnost neposredna posledica dotakratnega zaposlenja v dotičnem obratu.

Uvedba obligatorne mojstrske preskušnje je dala tudi neštevilnim starejšim mojstrom povod, da so se prijavili k skušnji in tako postali s svojimi mlajšimi tovariši vred deležni naslova »preizkušen mojster«. Poostritev pogojev ob podeljevanju obrta

glede na opremo obratov, na predvideno možnost naobrazbe vajencev itd. so prav tako vpoštevanja vredni čini avstrijske obrtne zakonodaje v korist obrtništva.

Da se povrnem k razmeram pri nas, omenjam, da je Zveza obrtnih zadrug v Mariboru v zadnjem času izdelala pravilnik za uvedbo mojstrskih preskušanj, ter da bode isto na prihodnjem obnem zboru predmet naših posvetovanj. O pravilniku samem spregovorim pozneje, želim pa, da bi našel ta korak naprej popolno uidevnost merodajnih činiteljev.

Prestopivši k vajenskemu vprašanju mislim, da se temu — primerjaje razmere v Avstriji — pri nas, zlasti po nekaterih podeželskih zadrugah ne posveča tolike popolnosti, pozornosti in vestnosti, kot je potrebno. Nejasnosti pogodb so že nešteto-krat dale povod tožbam in stroškom. Mislim, da bi določba o učni pogodbi, naj rešujejo spore vajenskega razmerja edino in nepreklicno le pristojna razsodišča dotične zadruge, bila na mestu, saj vendar možje našega stanu točneje vedo presoditi opravičenost tožbe, kot civilni sodnik, ki mu čisto manjka zadosten vpogled v razmere malega obrtnika. Pogodbe naj se v štirih tednih sklenejo in v treh eksemplarjih izstavijo. En izvod pripada zadrugi kot dokaz izvršenega vpisa, drugi mojstru, tretji pa očetu ali namestniku vajenca. Pri izpolnjevanju pogodb naj se ne štedi z besedami ne s črnolom. Medsebojne dolžnosti obeh strank je detajlno navesti, omeniti je trimesečni preskušni rok, pogoditi se je glede učnine in eventualne plače, glede prispevkov za bolniško blagajno, za šolo in, kar nazadnje tudi ni postransko, glede delovnega časa in drugih učenčevih privilegijev.

Posnemanja vredna se mi zdi v Avstriji obligatorna uvedba zdravniške preiskave pred vstopom vajenca. Kolikokrat pri nas starši in mojstri nepremišljeno greše nad životom mladega človeka! S sklepom zadruge, da ob vpisu vajence doprinese dokaz fizične in duševne sposobnosti za dotični obrt, bi se storil velevažen socialen napredek v vprašanju našega stanovskega naraščaja.

Poleg naštetih dobrih strani avstrijske reforme se mi ne zdi prav, da za sprejem vajenca ni določene starostne meje. Prepuščam čitateljem, da li je to praktično, res pa je, da je težko to stališče spraviti v sklad z nalogo mojstra, ki naj učenca v versko-nravnem oziru vzgaja in nadzoruje.

Tozadevni načelni sklep mariborske zveze se mi zdi pravilen; v redkih izjemnih primerih je pa itak sprejem prepuščen razsodnosti načelstva dotične zadruge.

Prihodnjič pridem k dolžnostim mojstra med vajensko dobo. Prosim pa, naj se nihče ne čuti prizadetega radi teh mojih migljajev. Stvarna razmotrivanja morejo posameznika okrepiti v veri v sebe, splošnosti pa tu in tam vendarle služijo v korist.

Vplačilo šestega obroka na delnice Državne obrtne banke.

Šesti obrok vplačila na delnice Državne obrtne banke je zapadel dne 1. julija t. l. Vplačilo morajo izvršiti gg. delničarji tekom meseca julija, zadnji čas pa do 15. avgusta t. l. po poštinih položnicah, ki so jih prejeli z začasnimi delnicami. Za vsako delnico je treba vplačati 10 Din.

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v III. četrtletju 1928.

(Opozorilo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

I. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. avgusta dospo v plačilo neposredni davki za III. četrtletje 1928. Ako se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti, se z zamudnimi obrestmi vred prisilno izterjajo.

II. Davek na poslovni promet.

Davkoplačevalci, ki vodijo knjigo opravljenega prometa, to je oni, katerih promet je v letu 1927. presegel vsoto 360.000 dinarjev, so dolžni do 30. julija 1928. odpremiti s posebno prijavo davek od prometa, opravljenega v II. četrtletju 1928.

Ostali davkoplačevalci, to je oni, ki plačujejo davek na poslovni promet pavšalno, plačajo sočasno z drugimi davki tudi tretji obrok davka na poslovni promet za leto 1928.

III. Uslužbenski davek.

Službodajalci so dolžni od uslužbencev pobrane zneske odpremiti davčnemu uradu najkasneje 15. dan po preteku vsakega meseca. Službodajalci, ki redoma nimajo več nego pet zaposlencev, pa odpremljajo pobrane davčne zneske do 15. dne po preteku vsakega četrtletja, to je prvič za mesec april, maj in junij t. l. do dne 15. julija t. l.

IV. Hišni davek.

Hišni davek za leto 1929. se bo odmerjal že po novem zakonu o neposrednih davkih. Dokler se ne objavijo obrazi napovedi za odmero tega davka, odpade v III. četrtletju vsakega leta do sedaj predpisano napovedovanje najemnin.

V. Perijodične takse.

- Od kuponov ali dividend in od tantijem se plačuje 1% na taksa v 15 dneh po odobritvi bilance;
- do dne 15. julija t. l. morajo delniške družbe predložiti davčnemu uradu seznamek v minulem polletju tvorjenih tekočih računov in plačati odpadajočo takso v kolkih, ki se prilepijo na seznamek; ;
- od dopolnine prenosne takse v letnem iznosu nad 500 Din je plačati tretji obrok od 1. do vstetega 15. julija 1928. Neplačane zneske izterja finančno oblastvo prisilnim potom;
- točilno takso za pravico, da se točijo pijače, je plačati za II. polletje do dne 31. julija 1928., sicer se izterja eksekutivno.

Učinek električnih strojev pri praznem teku.

Elektromonterjem v zanimanje piše F. Saks.
(Nadaljevanje.)

Nadalje se že pri praznem teku porajajo druge zgube. Te so:

- 1.) Trenje osi v ležajih in ščetk na kolektorju,
- 2.) stalno premagnetiziranje kotvičnega železa,
- 3.) zgube radi histereze in Foucaultovih ali vrtinčastih tokov v magnetih in
- 4.) trenje kotve z zrakom.

Kjer se pa pojavljajo zgube, se jih mora kriti. Torej potrebujemo tudi tok za kritje zgub (Iz). Celokupni tok za prazni tek (I_o) pri istosmernem motorju je:

$$I_o = I_m + I_z \quad (1)$$

Celokupni učinek, ki ga motor prejme, je enak produktu napetosti in toka, splošno:

$$\text{učinek } N = E \times I \quad (2)$$

Za prazni tek je učinek:

$$N_o = E \times I_o \quad (3)$$

V tem učinku je zapopaden del za vzbujevalni ali magnetizirni tok:

$$N_m = E \times I_m \quad (4)$$

ter drugi del za kritje zgub:

$$N_z = E \times I_z \quad (4a)$$

Poudarja se, da vsi ti produkti N predstavljajo watte («Watt», ker se poslužujejo v vseh jezikih «watt» z dvema t — v priznanje velikih zaslug fizika Watta — hočem tudi v tej razpravi isto storiti).

Za kritje zgub potrebni učinek mora biti tako visok, kot so zgube. Iz tega sledi:

$N_z = Z_s \text{ zguba ščetke} + Z_l \text{ zguba v ležajih} + Z_z \text{ zguba v železu kotve} + Z_p \text{ zguba radi vrtničastih tokov v polih}$ (5)

V splošnem ne sme presegati celokupni tok za prazni tek (I_o) pri malih in srednjih motorjih za istosmerni tok okoli 8 % do 10 % toka, ki ga rabi motor pri polni obtežbi. Pri tem odpade na I_m 3 % do 4 %, na I_z pa 5 % do 7 %.

Navadno magnetizirani tok lahko merimo, če konce magnetovih ovojev priključimo preko amperemetra na omrežje. Ako je magnetizirni tok manjši kot 3 %, potem obstoji napaka v ovajih kotve, ali pa je tok I_z prevelik. V tem primeru je najbolje, da motor dalje časa prazen teče ter se pri tem preišče, kateri deli se najbolj grejejo.

Poročilo o občnem zboru Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

(Dalje.)

VIII. Volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo.

Leta 1926. izvršene volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo je minister trgovine in industrije razveljavil. To razveljavljenje ni izviralo iz gospodarskih potreb, — izvršilo se je na pritisk nekaterih političnih strank.

Kmalu po razveljavljanju teh volitev je pričelo ministrstvo trgovine in industrije na izdelavi novega volilnega reda. Res, dobili smo volilni red, menda unicum v vsej Evropi. Po tem volilnem redu imajo volilno pravico tudi člani načelstev raznih zadrug, konzumov, društev in bratovščin. Tako imajo po tem volilnem redu volilno pravico služkinje, dijaki, duhovniki, profesorji, uradniki itd.

Po tem volilnem redu so se meseca oktobra lanskega leta vršile ponovno volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo.

Zveza je z ostalimi zvezami v Sloveniji, pod okriljem vrhovnega obrtniškega sveta, ponudila sporazum Jugoslovanski obrtni zvezi. Vmešale so se politične stranke, ki so pošten kompromis onemogočile in zveza je z vrhovnim obrtnim svetom stopila v volilno borbo.

Zbornično predsedstvo je razplet volilne akcije skrajno oviralo in ni hotelo prepustiti volilnega imenika niti proti odškodnini 2000 Din. Volilna komisija pa je stavila tudi skrajno kratke roke.

Uspeh zadnjih zborničnih volitev je znan. Zmagala je politika nad stanovstvom. K tej zmagi so pripomogli vsi oni, ki nimajo z zbornico in gospodarstvom ničesar skupnega in ki so bili namenoma uvrščeni med volilce.

Za obrtništvo pomenjajo zadnje volitve veliko šolo. Organizacije so bile prešibke, da bi zavrile napad strank na to gospodarsko korporacijo.

IX. Stanovski tisk.

Zveza je posvečala vso pažnjo tudi stanovskemu tisku kot najjačjemu sredstvu v borbi za zaščito obrtniških interesov. Po odstopu bivšega načelnika g. Eng. Franchettija je prevzela «Obrtni Vestnik» v svojo upravo. Prevzela je ob prevzemu lista

36.121 Din 38 p dolga. V sporazumu z Obrtnim društvom v Ljubljani je sestavila konzorcij, obstoječ iz gg. Milka Krapeža, Josipa Rebeka, Karla Vidmarja, Ivana Mihelčiča, Štefana Rožiča, Lovra Pičmana, katerim je poverila upravljanje lista. Nova uprava se je nahajala v jako težavnem položaju, ker je bila brez sredstev, vendar pa so se po vztrajnem prizadevanju uprave poplačali vsi stroški za izdajo lista od dneva prevzema, to je junija lanskega leta dalje. Poplačala je celo nekaj na stari dolg.

Z novim letom je povečala tudi obliko lista.

«Obrtni Vestnik» se je vsa leta boril s finančnimi težkočami. Položaj se je zlasti v letošnjem letu znatno izboljšal in je izdajanje lista s sedanjo naročnino za tekoče leto že zasigurano. Konzorcij tudi upa, da se mu bo posrečilo poravnati tekom letošnjega leta tudi ves stari dolg ter da bo list koncem leta že aktiven, zlasti če ga bodo naročniki podpirali.

Od g. Eng. Franchettija je prevzela zveza tudi Obrtniški koledar in ga je že v svoji režiji izdala za leto 1928. Cena koledarja se je zvišala za 1 Din 50 p pri komadu, je pa vezan popolnoma v platno. Pri koledarju bo imela zveza tekom letošnjega leta okrog 5000 Din dohodkov. Letos bo koledar tudi vsebinsko znatno izboljšala.

Zveza stremi za tem, da stanovski tisk ojači. Ta svoj namen bo lahko dosegla, če jo bodo zadruge pri tem podpirale.

X. Zvezine finance.

Kar se tiče zvezinih financ vobče, se je pokazala v lanskem letu ista slika kakor prejšnja leta.

Zadruga so zvezino doklado plačevale polagoma, toliko, da je vzdrževala zveza najnujnejši aparat. Pri marsikateri akciji, ki jo je hotela izvesti v prid obrtništva, je naletela na nepremagljive denarne ovire — in akcija je morala pasti. Vendar pa iz opazovanja zadnjih let vidimo, da so se pričele zadruga zavedati, da je treba tudi zvezi denarnih sredstev, in zadruga plačujejo prispevke redneje. Je pa še dokajšnje število zadrug, ki so članice zveze, žal, le takrat, kadar jo potrebujejo. Staviti na zvezo zahteve, pa morda celo kritizirati njeno delo, a ji ne dati možnosti za uspešnejše delovanje, to se tudi v obrtniški organizaciji ne bo obneslo.

Kakor je razvidno iz računskega zaključka, je zveza v preteklem letu priredila zbiranje za zvezni fond. Zbralo se je 6030 Din, pa so se morali uporabiti za kritje tekočih izdatkov. Priredila je nadalje efektivno loterijo, katere žrebanje bo 28. junija 1928. in od katere pričakuje zveza vsaj toliko dohodkov, da jo finančna stran ne bo ovirala v njenem delovanju.

V drugi polovici lanskega leta je poravnala tudi mnogo starih dolgov.

Zveza pričakuje, da jo bodo zadruga v tekočem letu izdatneje podprla kakor pretekla leta, da bo kos velikim nalogam, ki jo čakajo v bližnji bodočnosti.

S tem, ko podaja zveza kratko poročilo o svojem delu in le o važnejših poslih, pa tudi priznava, da v marsičem ni mogla ustreči zahtevam obrtništva. Zveza se je zlasti prizadevala, da bi razvila svoje delovanje na gospodarske težnje obrtništva in bo v bližnji bodočnosti razvila svoj program tudi v tej smeri.

Stanovska organizacija se je že toliko okrepila, da se polagoma otresa povej, čakajo pa jo sedaj težke gospodarske, socialne in kulturne naloge.

Zveza bo koncentrirala v bodoče vse svoje delo na gospodarski položaj obrtništva. Uspehi pa seveda niso odvisni le od njenega načelstva; ves uspeh leži v izreku: V skupnosti je moč!

Kolikor moči, toliko pravice, naj bo geslo zvezi, zadrugam in slehernemu posamezniku v težkem boju, ki ga bije slovenski obrtnik za svojo pravdo!

Iz organizacij.

Strokovna zadruga koncesioniranih elektrotehnikov za Slovenijo v Ljubljano priredi v nedeljo dne 5. avgusta 1928. izlet v Maribor, Ruše in Falo. Radi tega vabi, da naznanijo zadrugi do 25. t. m. pismeno oni člani, ki se nameravajo izleta udeležiti, da se morejo preskrbeti prenočišča. Zadruga bode skušala doseči znižano voznino iz Ljubljane do Maribora. V soboto dne 4. avgusta bode družabni sestanek v Mariboru, naslednjega dne pa izlet na Falo in Ruše, kjer si bomo ogledali tamkajšnje električne naprave. Ker je izlet poučnega značaja, vabimo članstvo, da se v čim večjem številu udeleži izleta. Gospode člane prosimo, da povabijo tudi svoje monterje. Prijavljenecem se bodo sporočili koncem meseca podrobni podatki o sporedu. — Odbor.

Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, pasarjev in graverjev za ljubljansko oblast v Ljubljani. — Proslava 40 letnice. (Nadaljevanje.) Načelnik Zveze obrtnih zadrug g. Rebek izvaža: «Dragi tovariši! Štirideset let življenja ni mnogo, štirideset let vztrajnega in požrtvovalnega dela v organizaciji pa pomenja dobo, ki je primerna, da jo proslavite. Kakšna je bila obrtniška organizacija pred 40 leti? Bili so takrat prvi njeni početki in le počasi se je med obrtništvo budila stanovska zavest. Težka gospodarska kriza ovirala obrtnika v njegovem razvoju, tlačijo ga davki in druge javne dajatve in tu so naše zadruga, ki pomagajo obrtniku in branijo njegove interese. Le žal, da se večina obrtništva še ne zaveda važnosti in pomena stanovske organizacije. Večina stoji še ob strani in le motri delo načelstva, ki tudi ne more doseči uspehov, če nima za seboj agilnega in zavednega članstva. — Eno najlepših del in zaslug zadruga je med drugim ta, da si je na inicijativo načelnika g. Krapeža ustanovila podporni fond za onemogle in delanezmožne člane, ki ga ima do sedaj edino Vaša zadruga in iz katerega se do sedaj stalno podpira en bivši član zadruga. Največja pospeševalca in dobrotnika tega fonda sta gg. Eberle in Zajec, ki jima gre posebna zahvala. Vaša zadruga je postala vzor zadrug. Načelnik g. Milko Krapež jo je z neumornim delom, velikim samozatajevanjem, požrtvovalnim in nesebičnim delom dvignil na tako visoko stopnjo, da je danes lahko za vzgled drugim zadrugam. Zadruga je tudi zvesta članica Zveze obrtnih zadrug, v katere imenu Vam čestitam k današnjemu jubileju. Tovarišu Krapežu pa stoji ob strani agilni tajnik g. Kramaršič. Le z urejenim tajništvom more zadruga napredovati in delovati res v korist združnemu članstvu. Naše organizacije čakajo vedno naloge. Treba bo še mnogo dela, da preskrbimo obrtnika za onemoglost in starost. Važna naloga zadrug je skrb za obrtni naraščaj, ki je naša bodočnost. Obrtnonadaljevalne šole morajo odgovarjati praktičnim potrebam našega naraščaja, kateremu je treba strokovnega izpopolnjevanja, da bo kos težkim časom, ki čakajo obrtnika. Zato je treba tesnih vezi med mojstri, pomočniki in vajenci. S tem, ko ponovno čestitam k lepemu jubileju, kličem: Naj se zadruga razvija, cvete in dosega uspehe za lepšo bodočnost našega obrtnika! — Nato poda združni tajnik nastopni slavnostni govor: «Kot tajnik Vaše zadruga, ki praznuje danes 40letnico svojega obstoja, se čutim dolžnega, da spregovorim nekoliko besed na današnji proslavi. — 40 let! Če to številko primerjam z dobo človeškega življenja, z dobo obstoja, recimo kake nove države, z dobo ustanovitve kake velike javne naprave in slično, homo rekli: Kaj, šele 40 let? — to se pravi, kratka doba je to. Če pa primerjamo to dobo od ustanovitve kake obrtne zadruga, čigar ustanovitelji, vsi prvi odborniki in do malega vsi člani že dolgo počivajo v hladni zemlji, se nam zdi ta doba cela večnost. 40 let naprednega dela, 40 let vztrajnega dela, 40 let v boju za obstanek, v boju za obrtniške pravice! Koliko truda in samozatajevanja je stalo to Vaše prednike, koliko žrtev, neustrašenosti in agilnosti, nam kaže sedanje načelstvo zadruga, in koliko ovir in boja še čaka Vaše potomce, preden se bo obrtnik povzpел na fisto mesto, ki mu s človeškega in naravnega stališča po vsej pravici pripada. Čast in slava možem ustanoviteljem in prvim odbornikom ter članom, katerih se je danes spominjal g. načelnik v svojem govoru in katerih spomin smo ravnokar počastili. Slava prvim bojevnikom, čast možem, ki so prvi uvideli potrebo organizatoričnega združenja obrtništva, ki je ravno tako potrebno kakor za delavstvo, uradništvo in za vsak drug stan. Ti možje so si stekli prve nevenljive zasluge na polju obrtništva, katere jim mo-

 Najugodnejši nakup
oblačil lastnega izdelka nudi tvrdka
JOS. ROJINA
LJUBLJANA

ramo odkrito priznati. Gospoda! Dolžni ste in priznali ste prvim borcem hvalo in časten spomin. To je tudi Vaša dolžnost. Hvalo in priznanje pa zaslužijo v polnem obsegu tudi današnji borci, to so možje, ki nadaljujejo boj svojih zaslužnih prednikov. In ti možje, gospodje, ste Vi! Po načelu Vaših prednikov, po načelu naukov, ki so Vam jih zapustili kot dediščino svojega truda polnega dela, se držite složno in ne omagujete kljub vsem težkostem in oviram, ki se Vam stavijo v Vašem upravičenem boju. Niste omagali, ne omagujete in ne boste omagali, tega Vam ne pripusti Vaša stanovska zavest, Vaš ponos in Vaša skrb za potomstvo. Prijeli ste krčevito za prapor, katerega so Vam izročili Vaši v večnost odhajajoči predniki, in ta prapor znate držati trdno in z jekleno močjo kot simbol Vaših pravic in Vaših zahtev. Ta prapor, gospoda, ki ga imenujem stanovsko zavest in prepričanje, je danes v Vaših rokah, v rokah današnjega agilnega odbora, pod vodstvom požrtvovalnega in nad vse delavnega načelnika g. Krapeža in celokupnega članstva. Z radostjo in veseljem opazujemo danes v naši sredi nestorja in starosta našega obrtniškega gibanja in združnega delovanja g. Lud. Černeta seniorja, ki je, dasi v življenjskem boju osivel, vendar še čil in zdrav danes tukaj med nami. Lepo in častno prošlost ima za seboj in lahko s ponosom zre nazaj na njegovo plodovito delovanje. Isto velja tudi članu-veteranu g. Goldsteinu, odborniku in predsedniku, oziroma podpredsedniku komisije za pomožniške preizkušnje gg. Eberlu in Fr. Zajcu i. dr. Dokler bo čast zadruga, imeti take moči v svoji sredi, ni se ji treba bati pogina in propasti. Dal Bog, da bi nam bili ti možje ohranjeni še mnoga, mnoga leta! — Gospodje, prapor pa, katerega držite sedaj v Vaših krepkih rokah, boste morali vendarle prej ali slej izročiti mlajšim bojnikom, ko Vas bodo zapustile Vaše življenske moči. Svetost tega prapora, oziroma nadaljevanje pravičnega boja, bo potem izročeno Vam, mladi prijatelji pomočniki, da nadaljujete in dokončate to, kar so pričeli Vaši učitelji. Bodite složni, uvidevajte potrebo obrtnih zadrug, pokorite se Vašim voditeljem, kakor so se pokorili in se pokore tudi oni sami, potem Vam je Vaša bodočnost zasigurana in rešili boste častno nalogo, ki Vam je bila dana in zaupana. Leta beže, čas mineva in krmilo zadruga, ki slavi danes 40letnico svojega obstoja, bo v Vaših rokah. In ko bo slavila zadruga višje obletnice, tedaj se boste Vi, dragi prijatelji, spominjali zaslužnih moč, vztrajnih voditeljev in agilnih delavcev, ki sede danes tukaj v Vaši sredi. In tedaj, dragi prijatelji, boste šele cenili njih delo, ki bo trajno in večno živelo. Čast in slava ustanoviteljem in prvim bojnikom zadruga! Iskreno priznanje in voščila sedanjemu načelstvu za njegovo požrtvovalno delo! Bodočim bojnikom pa vroče želje in blagoslov do končne zmage! Živela slavljena zadruga! Živeli današnji odlični gostje, ki Vam je zadruga pri srcu in za katere dobrobit se vedno trudite! Živelo načelstvo in članstvo zadruga! Živel pomožniški zbor! Živeli!» — Po burnem aplavzu se zahvali g. tajnik za lepo častno darilo, ki mu ga je poklonil zadrugi zbor, in zagotavlja, da ga bo to spominsko darilo v njegovem delovanju le še bolj vzpodbudilo, ker je s tem prepričan v svojem priznanju. Poudarja pa, da stori le svojo dolžnost, katero mora vršiti vsak vesten tajnik, ako hoče biti na svojem mestu. Ne gre pa zasluga le njemu za vzorno delovanje zadruga, temveč v prvi vrsti agilnemu načelniku in požrtvovalnim odbornikom, brez katerih pomoči je vzorno delovanje še tako vestnega tajnika nemogoče. Končno zagotavlja, da bo tudi v bodoče in vedno posvetil vse svoje moči zadrugi, v kateri se je tako rekoč udomačil kakor med prijatelji. — G. Bureš, načelnik zadruga urarjev, zlatarjev itd. in načelnik Zveze obrtnih zadrug v Mariboru, iskreno pozdravlja v lepem govoru današnjo slavnost in vse udeležence ter čestita h krasnemu in redkemu jubileju. Primerja zadrugo v celoti kot srečno družino, ki deluje in skrbi za blagor rodbinske srece svojih članov. Žal, da je še dosti obrtnišva, ki ne uvideva, da je v slogi moč, v neslogi pa propast. Čestita zadrugi tudi k lepi složnosti, ki vlada pri zadrugi, in k lepemu uspešnemu delu, ki je sad te sloge. Izraža čestitke svoje (mariborske) zadruga z željo, da stopita obe zadrugi, ki sta edini te vrste v Sloveniji, v medsebojen stik za skupni in splošni blagor našega obrtnišva. — G. Krvina, urarski poslovodja, čestita zadrugi k jubileju v imenu pomožniškega zbora in zagotavlja lepo slovo med mojstri in pomočniki. — Besedo povzame še enkrat zvezni načelnik

g. Rebek, ki izvaja: «Lep nagovor zastopnika iz vrst pomočnikov mi daje povod, da se ponovno oglašim k besedi. Razveseljivo je že dejstvo, da se je današnjega združnega slavlja udeležilo tako lepo število naših pomočnikov, baš onih, ki bodo nekdanj vodili to zadrugo. Pomočnik je v delavnici tisti, s katerim dela mojster roko v roki in ki mu je zaupljiva oseba. Ob odsotnosti mojstra ga mora pomočnik nadomeščati in ni prav, če tedaj pomočnik sam navaja vajence k neposlušnosti in neubogljivosti. Danes v obrtu vsi trpimo. Pomočnik zahteva boljšo existenco, katere mu pa mojster mnogokrat ne more nuditi, ker le s težavo vzdržuje svojo delavnico. Treba je torej, da so pomočniki uvidelni in da po svojih močeh podpirajo svojega mojstra. Prav je, da zahajate v družbo k mojstru, saj ste pripadnik te zadruga in vidite njeno delo, njene borbe, ker boste nekdanj njeni člani in vodniki. Obrt zahteva danes složnega dela med mojstrom in naraščajem, in zato napijem solidarnosti med mojstrom in pomočnikom!» — Načelnik gosp. Krapež zaključil v lepem govoru uradni del večera, oziroma slavnosti, na kar se je razvila med članstvom in gosti nepriljubljena zabava in tako iskrena prijateljska družabnost, kakor se najde le malokje. Le prehitro je prišla določena ura za poslovanje. Vsem udeležencem bo ostal ta večer v trajnem spominu. Sodeloval je tudi obrtniški pevski zbor, ki je podal nekaj krasnih pesmi. Bodi mu na tem mestu srčna hvala. Pomilovanja pa je bilo vredno, da se slavnosti ni udeležil niti en član izven Ljubljane. Velike udeležbe z dežele sicer nismo pričakovali, vendar bi se lahko udeležili vsaj člani iz bližnje okolice in pa nekateri bolj situirani člani oddaljenih krajev. K lepemu izidu slavnosti je veliko pripomogla tudi restavratorka gospa Mrakova z izborna kuhinjo in pijačo ter vse pohvale vredno postrežbo, kljub temu pa nizkimi cenami. — Prihodnji dan, v nedeljo 10. junija, so se udeleženci slikali v skupini na vrtu restavracije. Slike so prav lepo izpadle in bodo vsem udeležencem za trajen spomin.

Poročilo o rednem občnem zboru Zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani.

(Dalje.)

Moram Vam podati poročilo, zakaj se je vršil izredni občni zbor. Vršile so se razne nerednosti pri preizkuševalni komisiji. Nekateri vajenci niso napravili preizkušnje samo zato, ker niso pristojali obrazom gotovih oseb. Zopet pa vemo za primere, da so bili oproščeni vajenci celo brez preizkušnje, pa še celo za mojstrski izpit. Gospoda! Take in enake stvari so nas napobile, da smo se odločili za ta zbor, da vzamemo nesposobnim vodstvo zadruga. Rak-rana na mirnem sožitju je pa nedeljski počitek, a vendar smo vse ukrenili, da dosežemo zakonitev tega počitka, kajti mi ne smemo nazaj v srednji vek, pač pa moramo stremeti po boljših pogojih življenja. To naj bi bila med drugim tudi ena najvažnejših nalog novega odbora, in zagotovilo imamo, da nam bo to tudi uspelo. Energično bomo nastopili tudi proti kršiteljem sklenjenega delovnega časa. Če velja deseturni delovnik za 50 ljubljanskih in okoliških mojstrov, bo moral veljati tudi za one, ki hočejo živeti na račun svojih tovarišev. Z inspekcijo dela bo odbor vodil strogo evidenco nad kršitelji, ki bodo občutno kaznovani. Obsojanja vredna je tudi konkurenca z znižanjem cen. To naj bo že sedaj opomin, da si pri tem številu brivcev skušajo nekateri zboljšati na ta umazan način klijentelo. Dalje bo zadruga posvetila več pažnje špekulativnemu odpiranju brivnic, ki se odpro kot podružnice, potem pa prodajo komurkoli, ki tu ne more obstojati in misli, da bo z nereelno konkurenco laže vzdržal. To so nezdravi egoistični pojavi, ki jih bomo skušali zatreti. S svojim poročilom se bližam koncu in Vas, gospodje tovariši in tovarišice, prosim za podporo, da skupno dosežemo zadrugi in našemu stanu ugled, ki jima gre. Če bomo sledili vzgledu starega odbora, bomo prišli tako daleč, da bomo vsakomur vselej za malenkost na razpolago. Novi odbor bo skušal povesti svoje člane na višjo socialno stopnjo, na stopnjo, ki našemu stanu tudi pripada. Naš stan je dal splošnosti toliko dobrih in odličnih moč, da nikakor ne gre, da se nas omalovažuje. Ni skoro društva, kjer ni brivec vreden činitelj, če že ne duša. In vse to, na kar smo lahko ponosni, moramo skušati izkoristiti za ugled in korist naše zadruga. Naša zadruga mora postati po svojem poslovanju vzor vsakemu obrtniškem stanu, ki je danes hrbtenica države. To moramo znati dopovedati vsakomur in pri vsaki priliki.

Gospoda moja! S tem apelom na Vas končujem svoje poročilo in Vas zagotavljam, da ob zadostni podpori novega odbora uspeh ne bo izostal in bo danes leto bilanca našega poslovanja aktivnejša kot je bila do sedaj.

Načelnik poda poročilo tajnika v debato, oziroma v odobritev. K besedi se oglasi tov. Albin Sinkovec, ki pravi, da on ni kriv, če ni prejšnji odbor tako posloval kakor bi moral. Poudarja, da je prejšnji načelnik vodil vse po svojem in šele tedaj, ko je načelnik demisioniral, je prišlo malo drugačno delo v odbor. Poslovanje je bilo pač tako, kakršen je bil odbor sam. Navaja tudi, da je obilici vajencev kriva triletna učna doba ter predlaga, da se ta doba podaljša. K besedi se prikladi nadalje tov. Dolenc. Z ozirom na njegova vsestranska, v napačno smer naperjena izvajanja in radi neprimernih, številnih medklincev mu načelnik odvzame besedo in izreče ukor. Obenem pojasni tovarišem, da je bil ravno tov. Dolenc oni, ki je predlagal spremembo dnevnega reda, da bi hitreje končali, sedaj pa z vednimi medklinci ovira redni potek občnega zbora. Oglasili so se k besedi še tov. Kovačevič in Hribar, na kar dobi po burni debati tajnik tov. Kosec ml. zaključno besedo, ki je podal na razna vprašanja in očitke pojasnila, katera so se z odobravanjem sprejela. Ravno tako se soglasno odobri poročilo tajnika. (Konec prihodnjic.)

Ustanovni občni zbor zadruga pekov v Ptuj. Včeraj se je vršil obilni udeležbi pekovskih mojstrov ptujsko-ormoškega in ljutomersko-radgonaškega sreza ustanovni občni zbor zadruga pekov. Zbor je vodil obrtni referent sreskega poglavarstva v Ptuj. V imenu splošne zveze je pristostvoval istemu g. Zadravec iz Središča. Po izvršenih formalitetah se je izvolilo prvo načelstvo s predsednikom g. Lozinškom, pekovskim mojstrom v Ptuj. Zadruga šteje 44 članov in obljublja, po zavednosti članov in ambicioznosti predsedstva sodeč, postati ena najbolj napredujočih zadrug v mariborski oblasti. Zadruga je sklenila, da pristopi Splošni zvezi obrtnih zadrug v Mariboru in da si naroči naše glasilo «Obrtni Vestnik».

Kupujte srečke efektne loterije Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. Žrebanje 1. avgusta. Cena srečki 3 Din.

Razno.

Tečaj za obrtno knjigovodstvo v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani namerava prirediti v mesecih avgustu in septembru tečaj za obrtno knjigovodstvo v Ljubljani pod vodstvom profesorja gosp. Modica. Tečaj je brezplačen. Interesenti — mojstri, mojstrice, pomočniki in pomočnice — se vabijo, da prijavijo svojo udeležbo čim prej v pisarni Urada za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg št. 10/I. Termin otvoritve tečaja se bo pisмено naznanil.

Osiguranje vagonov za izvozno sezono in jesensko kampanjo. Po sedanjih poročilih o stanju letošnje žetve je pričakovati, da bo od druge polovice avgusta naprej zavlada na vseh progah v naši državi živahen jesenski izvozni promet. Količine blaga, posebno poljskih pridelkov, lesa in premoga, ki se jih bo v tej dobi moralo prevoziti z železnico, presegajo kapaciteto voznega parka naših železnic za prevoz tovornega blaga. Zaradi tega je potrebno, da si vse večje tvrdke, ki imajo naročila za inozemstvo, posebno na ladijskih tovorih, pravočasno zasigurajo potrebno število vagonov. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je pričela v to svrhu sprejemati prijave večjih transportov, ki jih bodo morali interesenti na njenem področju v toku letošnje jeseni efektuirati. Nabrane podatke bo zbornica v zmislu sporazuma z vozovnim vodstvom prijavila železniški upravi, da se interesentom osigura potrebno število, kakor tudi po možnosti zahtevane vrste vagonov v posameznih postajah. Zato pozivlja zbornica za trgovino, obrt in industrijo vse interesente, da ji nemudoma prijavijo: 1.) podatke o količini blaga, ki ga nameravajo v toku letošnje jeseni do konca leta izvoziti v

posamezne inozemske države, z navedbo vrste in števila vagonov; 2.) imena nakladalnih postaj in 3.) namembne države, v katere ga nameravajo izvažati. — Slične podatke naj dostavijo interesi tudi glede blaga, ki se ima prevažati v notranjem prometu v večjih količinah, da bi se na ta način in pravočasno ukrenilo vse potrebno, da se razpoložljivo število vagonov čim bolj porazdeli, ob tok pospeši in interesantom pravočasno omogoči prevoz blaga in izvršitev naročil brez nepotrebnih zaprek in nepravil.

Razpisi dobav.

Nova zgradba Narodne skupščine v Beogradu. V zvezi z razpisanim konkurzom gradbenega ministrstva za ureditev notranje opreme nove zgradbe Narodne skupščine v Beogradu, se javlja interesantom, da je rok za dovršitev ponudb podaljšan do 15. septembra 1928. ter da se morejo mizarska dela, predvidena v I. skupini po volji izločiti ali uvrstiti v II. skupino ali pa sestaviti popolnoma novo skupino. (Pisarna Arhitektonskega oddelka

gradbenega ministrstva v Beogradu, Br. 18.368 z dne 2. julija 1928.).

Licitacija za dovršitev gimnazije v Podgorici. Dne 6. avgusta t. l. od 11. do 12. ure se bo vršila v Gradbeni direkciji v Dubrovniku prva ofertalna licitacija za dovršitev gimnazije v Podgorici.

Proračunska vsota znaša 1,034.271,47 Din. Kavcija znaša za naše državljane 102.000 Din, za inozemce pa 204.000 Din in jo je treba v zmislu čl. 88. zakona o državnem računovodstvu položiti najdalje

do 10. ure dopoldne na dan licitacije pri blagajni davčnega urada v Dubrovniku.

Pravilno kolkovane pismene ponudbe, ki morajo biti zapečatenе, se bodo sprejemale na dan licitacije najdalje do 11. ure.

Ponudniki morajo imeti poleg drugih pogojev tudi odobrenje gradbenega ministrstva, da smejo prevzemati stavbeniška dela.

Naročajte „Obrtni Vestnik“

Ph. Mr. R. Sušnik Lekarna pri „Zlatem jelenu“

Moderno urejena lekarna, zaloga vseh domačih in tujih zdravilnih sredstev, mineralnih voda, obvezil, kirurških in toaletnih predmetov. Zdravniške ordinacije se izvršujejo točno po predpisih. Oblastveno koncesijonirana oddaja strupov. Poštne pošiljke obratno.

LJUBLJANA, Marijin trg
Telefon št. 2115.

„SLAVIJA“

Jugoslovanska zavarovalna banka
Ravnateljstvo v Ljubljani

Podružnice: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Novi Sad, Osijek, Split

Ekspoziture: Maribor, Skopje, Veliki Bečkerak

Prezema zavarovanja vseh vrst
Lastne palače v Sarajevu, Ljubljani in Osijeku

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

Delniška glavica:

Din 50,000.000.—

Skupne reserve: okrog

Din 10,000.000.—

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta

Podružnice in agencije:

Brežice Celje Črnomelj Gorica Kranj Logatec Maribor Metković Novi Sad Novo mesto Prevalje Ptuj Rakek Sarajevo Slovenj gradec Trst Split

Brzjavni naslov:

BANKA LJUBLJANA

Telefon št.: 2261, 2413, 2502, 2503
in 2504

Priporoča se za vse
bančne posle

L. Mikuš

tvornica dežnikov

Ljubljana

Mestni trg 25

Ustanovljeno 1889.

Skrbno izdelovanje!

Največji izbor!

Najnižje cene!

Preobleke!

Popravila!

AVGUST AGNOLA

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal
in šip. Kompletne opreme za gostilne,
restavracije, hotele, kavarne in bare.

Luksuzni predmeti.

Stavbno in umetno steklarstvo.

Telefon 2478

LJUBLJANA

Telefon 2478

Dunajska cesta 10

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50. (v lastnem poslopu)

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2458, 2805 in 2806

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

OBRTNA BANKA v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4.

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Telefon št. 2508

Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje.

Telefon
št. 2016.

USTANOVLJENO LETA 1889.

Poštni ček
10.533.

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

Ljubljana, Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja nad 300 milijonov dinarjev. ★ Stanje vložnega denarja nad 1200 milijonov kron.

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilniškega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.